

مشاهیر حوزه علمیه خراسان

نگاهی به زندگینامه و خاطرات علما و بزرگان حوزه علمیه خراسان

جلد اول

علیرضا نوروزی

با همکاری و نظارت:

دکتر مجتبی نوروزی

سرشناسه: نوروزی، علیرضا، ۱۳۶۹ -

عنوان و نام پدیدآور: مشاهیر حوزه علمیه خراسان: نگاهی به زندگینامه و خاطرات علما و بزرگان حوزه علمیه خراسان/ علیرضا نوروزی، با همکاری و نظارت مجتبی نوروزی.

مشخصات نشر: مشهد: نسیم رضوان، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ج.

شابک: دوره: ۸-۲-۹۰۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸؛ ج: ۱-۵-۳-۹۰۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸؛ ج: ۲-۴-۹۰۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: مجتهدان و علما - ایران - مشهد - سرگذشتنامه

شناسه افزوده: نوروزی، مجتبی، ۱۳۵۴-

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۵۱۸۵ م ۵۵/۲۲ Br

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۹۶

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۲۱۰۹۹

مشاهیر حوزه علمیه خراسان/ جلد اول

نویسنده: علیرضا نوروزی

با همکاری و نظارت: مجتبی نوروزی

طرح جلد: سید عباس میدی

امور هنری: سید سلیمان حسینی

صفحه آرا: احمد رضوی

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک دوره: ۸-۲-۹۰۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸

شابک جلد اول: ۵-۳-۹۰۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: دانشگاه فردوسی مشهد

ناشر: نسیم رضوان

(با همکاری پایگاه اطلاع رسانی بصیرت www.BasiratNews.com)

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

انتشارات نسیم رضوان، مشهد، کدپستی ۹۱۳۵۶/۴۵۳۹۹

تلفن: ۰۹۱۵۵۱۰۰۹۲۶ فکس: ۰۵۱۱ - ۲۲۲۱۴۱۳

nasim.rezvan@gmail.com / www.Nasime-Rezvan.ir

فهرست مطالب

۱۵	 متن تقریظ جمعی از علمای حوزه علمیة مشهد
۲۱	 پیش‌گفتار
۲۷	 ۱. آیت‌الله شیخ مصطفی اشرفی شاهرودی
۲۷	 تولد و خانواده
۳۰	 هجرت به مشهد مقدس
۳۱	 هجرت به نجف اشرف
۳۲	 بازگشت به ایران و اقامت در شاهرود
۳۳	 مراجعت به مشهد مقدس
۳۴	 آثار و تألیفات
۳۵	 ۲. حضرت آیت‌الله سید محمد عزالدین حسینی زنجانى
۳۵	 ولادت و تحصیلات
۳۶	 هجرت به حوزه علمیه قم
۳۷	 در کلام دیگران
۳۹	 ارتباط با مرحوم امام خمینی (ره)
۴۱	 هجرت به نجف اشرف
۴۱	 بازگشت دوباره به زنجان

- ۴۱ مبارزه با رژیم پهلوی
- ۴۲ اقامت در مشهد مقدس
- ۴۳ تألیفات
- ۴۵ ۳. حضرت آیت الله سید علی حسینی سیستانی
- ۴۵ ولادت و تحصیلات
- ۴۶ هجرت به نجف اشرف
- ۴۶ تدریس در حوزه
- ۴۸ مرجعیت
- ۴۸ تألیفات
- ۵۱ ۴. حضرت آیت الله سید علی خامنه‌ای
- ۵۱ ولادت و خانواده
- ۵۴ تحصیلات حوزوی
- ۵۴ هجرت به نجف اشرف
- ۵۵ بازگشت به ایران
- ۵۶ مبارزات سیاسی
- ۵۶ همراهی با نهضت مرحوم امام خمینی
- ۵۷ دومین بازداشت
- ۵۸ سومین و چهارمین بازداشت
- ۵۸ پنجمین بازداشت
- ۵۹ بازداشت ششم
- ۵۹ در تبعید

۶۰	در آستانه پیروزی.....
۶۰	پس از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۶۲	آثار و تألیفات.....
۶۳	خدمات علمی و فرهنگی.....
۶۴	میثاق طلبگی.....
۶۵	۵. آیت الله شیخ ابوالقاسم خزعلی.....
۶۵	تولد و دوران کودکی.....
۶۶	دوران تحصیل.....
۶۶	استادان و دوستان.....
۶۷	فعالیت های علمی و فرهنگی.....
۶۸	فعالیت های سیاسی.....
۶۹	پس از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۷۱	۶. آیت الله شیخ رجبعلی رضا زاده.....
۷۱	ولادت و تحصیلات.....
۷۲	هجرت به نجف اشرف.....
۷۳	بازگشت به ایران.....
۷۷	۷. آیت الله شیخ محمدحسین سیبویه.....
۷۷	ولادت و خانواده.....
۷۹	تحصیلات و اساتید.....
۸۱	بازگشت به ایران.....
۸۳	۸. آیت الله سید جعفر سیدان.....

۸۳	ولادت و تحصیلات
۸۴	ارتباط با علمای مشهد
۸۵	مکتب تفکیک
۸۷	آثار و تألیفات
۸۹	۹. آیت الله سید عباس سیدان
۸۹	ولادت و تحصیلات
۹۰	هجرت به نجف اشرف
۹۱	فعالیت های علمی و فرهنگی
۹۲	آثار و تألیفات
۹۳	۱۰. آیت الله شیخ عبدالحمید شریانی
۹۳	ولادت و تحصیلات
۹۶	تدریس در حوزه
۹۷	تألیفات
۹۹	۱۱. آیت الله سید محمدباقر شیرازی
۹۹	ولادت و تحصیلات
۱۰۰	هجرت به نجف اشرف
۱۰۱	دیدگاه های علمی و سیاسی
۱۰۲	بازگشت به ایران
۱۰۳	تألیفات
۱۰۵	۱۲. آیت الله سید میرزا حسن صالحی مدرس
۱۰۵	تولد و خانواده

۱۰۶	تحصیلات حوزوی
۱۰۷	فعالیت‌های فرهنگی و مذهبی
۱۱۰	نکوداشت استاد
۱۱۵	۱۳. آیت‌الله سید علی غم‌الهدی بروجردی
۱۱۵	ولادت و تحصیلات
۱۱۶	ارتباط با امام خمینی و مبارزه با رژیم بعث
۱۱۷	بازگشت به ایران
۱۱۹	۱۴. آیت‌الله سید احمد غم‌الهدی
۱۱۹	ولادت و تحصیلات
۱۲۰	فعالیت‌های سیاسی تبلیغی
۱۲۰	امامت جمعه مشهد مقدس
۱۲۲	تالیفات
۱۲۳	۱۵. آیت‌الله میرزا عبدالجواد غروی‌ان
۱۲۳	دوران کودکی و نوجوانی
۱۲۴	هجرت به مشهد مقدس
۱۲۵	دوران مبارزه
۱۲۵	فعالیت‌های سیاسی - اجتماعی
۱۲۶	آثار و تالیفات
۱۲۷	۱۶. آیت‌الله سید حسن مرتضوی
۱۲۷	ولادت و خانواده
۱۲۷	هجرت به مشهد مقدس

- ۱۲۸ هجرت به نجف اشرف
- ۱۳۰ مراجعت به مشهد مقدس
- ۱۳۲ آثار و تألیفات
- ۱۳۲ فعالیت‌های تبلیغی و اجتماعی
- ۱۳۵ ۱۷. آیت‌الله شیخ مهدی مروارید
- ۱۳۵ ولادت و تحصیلات
- ۱۳۶ هجرت به نجف اشرف
- ۱۳۶ بازگشت به ایران
- ۱۳۷ تألیفات
- ۱۳۹ ۱۸. آیت‌الله شیخ علی اصغر معصومی
- ۱۳۹ ولادت و تحصیلات
- ۱۴۰ هجرت به نجف اشرف
- ۱۴۱ بازگشت به ایران
- ۱۴۲ فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی
- ۱۴۲ تألیفات
- ۱۴۵ ۱۹. آیت‌الله سید محمد مهدی موسوی خلخالی
- ۱۴۵ ولادت و تحصیلات
- ۱۴۶ تدریس در حوزه
- ۱۴۶ هجرت به مشهد مقدس
- ۱۴۷ تألیفات
- ۱۴۷ دیدگاه‌ها

۲۰. آیت‌الله سید محمد موسوی شاهرودی	۱۵۱
ولادت و تحصیلات	۱۵۱
هجرت به نجف اشرف	۱۵۳
بازگشت به ایران	۱۵۳
۲۱. آیت‌الله شیخ حبیب‌الله مهمان‌نواز	۱۵۵
ولادت و تحصیلات	۱۵۵
تدریس در حوزه	۱۵۶
مبارزات سیاسی	۱۵۶
مسئولیت‌ها	۱۵۷
۲۲. آیت‌الله شیخ محمد واعظ‌زاده خراسانی	۱۵۹
ولادت و تحصیلات	۱۵۹
اساتید	۱۶۱
فعالیت‌های علمی	۱۶۲
فعالیت‌های فرهنگی	۱۶۳
تالیفات	۱۶۴
۲۳. آیت‌الله عباس واعظ‌طوسی	۱۶۷
ولادت و خانواده	۱۶۷
تحصیلات و اساتید	۱۶۹
آغاز مبارزه	۱۷۰
پس از پیروزی انقلاب اسلامی	۱۷۱
۲۴. حضرت آیت‌الله شیخ حسین وحید خراسانی	۱۷۳

۱۷۳	ولادت و تحصیلات
۱۷۴	هجرت به نجف اشرف
۱۷۴	بازگشت به ایران
۱۷۵	تألیفات
۱۷۵	فعالیت های تبلیغی
۱۷۷	۲۵. آیت الله سید علی حجت هاشمی خراسانی
۱۷۷	تولد و خانواده
۱۷۸	تحصیلات و اساتید
۱۷۹	تدریس در حوزه
۱۷۹	تألیفات
۱۸۰	حوزه دیروز و امروز
۱۸۳	آلبوم تصاویر
۲۷۳	کتابنامه

« متن تقریظ جمعی از علمای حوزه علمیه مشهد »

حضرت آیت الله حاج سید عزالدین حسینی زنجان

بسم الله الرحمن الرحيم

حوزه علمیه مشهد مقدس بحمدالله تعالی از حوزه‌های مهم و عمده جهان شیعه است. مضجع نورانی مولایمان حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام بزرگانی از علما را به سوی این حوزه مقدس جذب کرده و از برکات آن بزرگوار، این حوزه همیشه فعال بوده است. در عصر فعلی نیز علما و فضلا در شاخه‌های مختلف علوم اسلامی و ترویج و تبلیغ دین و احکام دینی و فقه و معارف اهل بیت علیهم السلام فعالیت دارند که امیدواریم این حوزه بیش از این تقویت و گسترش یابد. در سال‌های اخیر جمعی از جوانان علاقمند و پرتلاش در معرفی علما و فضلا و مشاهیر خراسان با محوریت مشهد مقدس قدم‌های خوبی برداشته‌اند که انشاءالله تعالی این فعالیت‌ها قرین اجر الهی است. اثر حاضر نیز با هدف معرفی مشاهیر حوزه علمیه مشهد و مراجع و بزرگان و فضلاء این حوزه تألیف و گردآوری شده است و زحمات مؤلف محترم آقای علیرضا نوروزی جای تقدیر دارد.

والله ولی التوفیق و علیه التکلیف

محمد عزالدین الحسینی الموسوی الزنجانی

محمد علی

آیت الله حاج سید محمد مهدی موسوی خلیلی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و اهل بیته الطیبین
الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین.

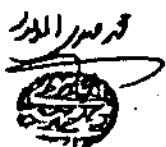
عن الصادق علیه السلام عن آبائه علیهم السلام قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَطْلُبُ فِيهِ
عِلْمًا سَلَكَ اللَّهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ، وَ إِنْ الْمَلَائِكَةُ لَتَتَّبِعُنَّ أَجْنَاحَهَا لِيُطَلِّبَ الْعِلْمَ رِضًا بِهِ وَ إِنَّهُ
يَسْتَغْفِرُ لِمَنْ يَطْلُبُ الْعِلْمَ مَنْ فِي السَّمَاءِ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ حَتَّى الْخَوْتُ فِي الْبَحْرِ وَ فَضْلُ الْعَالَمِ عَلَى
الْغَايَةِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ النُّجُومِ لَيْلَةُ الْبَدْرِ، وَ إِنْ الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ إِنْ الْأَنْبِيَاءُ لَمْ يُورَثُوا
دِينَارًا وَ لَوْلَا دَرَاهِمُهُمْ وَ لَكِنْ وَرَثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَ مِنْهُ أَخَذَ بِحِطِّ وَافِرٍ» (اصول کافی، ج ۱، ص ۴۲)

بدیهی است که بقاء دین مقدس اسلام بستگی به وجود علمانی دارد که احکام اسلام را
در هر عصر و زمانی بیان می کنند و به دیگران می رسانند؛ البته منابع اصلی و ثروت های علمی
مانند قرآن کریم و هزاران حدیث مروی از رسول اکرم ﷺ و ائمه معصومین علیهم السلام در اختیار
و در معرض استفاده علما و حوزه های علمییه در کشورهای اسلامی قرار داشته و خواهد داشت
و هر کدام از علما در دوران خود به وظیفه عمل کرده اند، ولی متأسفانه نام و نشانی از بسیاری
از آن علمای عزیز در دسترس نیست و تدریجاً به فراموشی سپرده شده اند؛ اگر چه آنان به
مقامات عالییه نزد پروردگار خود جل و علا رسیده اند، چه ما از ایشان یادی نکنیم چه نکنیم،
آنها نمرده اند بلکه «احیاء» عند ربهم یرزقون.

مایه خرسندی است که جناب آقای علیرضا نوروزی تصمیم گرفته یادی از علمای
گذشته و حاضر مشهد مقدس رضوی صلوات الله و سلامه علیه بنماید و شرح حالی از ایشان
تدوین نماید. توفیقات ایشان را از خدای متعال خواهانیم.

و السلام علی جمیع العلماء الحاضریین و الراحلین و رحمة الله و برکاته

الاحقر سید محمد مهدی موسوی خلیلی، ۹۰/۶/۲۴

آیت الله حاج شیخ مصطفی اشرفی شاهرودی

بسم الله الرحمن الرحيم

مطالعة زندگینامه بزرگان بدون شک می تواند راهگشا و مشوق انسان در زندگی و آینده سازی باشد، چنانکه عبرت آفرین برای بررسی کنندگان احوال گذشتگان نیز خواهد بود.

آیات کریمه قرآن مجید و خطب آموزنده نهج البلاغه و روایات صادره از معصومین علیهم السلام به این حقیقت تصریح دارد.

طلاب عزیز که در مقام فراگیری علوم دینی بوده و بجاست هادیان و مشعلداران جامعه در آینده باشند، لازم است با مطالعه احوال و سیره بزرگان علم و دین برای مغتنم شمردن ساعات عمر عزیز خود، الگو برداشته و مسیر زندگی علمی و اجتماعی خویش را بر اساس تحقیق تعیین نمایند.

چنانکه با بررسی احوال آنان می توانند از تردید و تلون در انتخاب منش تحصیل یا احیاناً از دلسرد شدن در ادامه راه جلوگیری کنند و با دلگرمی بیشتر و نگاه به آینده روشن (که معمولاً در زندگانی بزرگان مشهود است)، کوشش خود را در رشد علمی و تقوای عملی و اخلاقی مضاعف نمایند.

والسلام علیهم و علی عباد الله الصالحین

شوال ۱۴۳۲، الاحقر مصطفی اشرفی

راقر مصطفی اشرفی

آیت الله حاج شیخ محمدحسین سیبویه

بسمه تعالی

یکی از عوامل مؤثر احیاء علوم اهل بیت علیهم السلام بررسی احوالات علماء اسلام است. تألیف حاضر که در شرح حال ستارگان درخشان آسمان علم و فقاہت خطه خراسان است، سرمشق عالی و سودمند برای نسل های آینده می باشد. ان خداوند منان توفیقات افزون برای مؤلف محترم در احیاء آثار فقهای شیعه خواستارم.

۹ شوال ۱۴۳۲، محمدحسین سیبویه حائری

مجموعه سیبویه حائری
۹ شوال ۱۴۳۲

آیت الله حاج سید علی علم الهدی بروجردی

بسمه تعالی شانه العزیز

نحمد الله علی أن وفق عدة من المؤمنین باطاعته و من جمله آقای علیرضا نوروزی دام تأییده حیث اقام به تجلیل العلماء العالمین و تعظیم الشعائر و نسئل الله المزیذ التوفیق لهم و قد کتبوا شیئاً من قضای الحقییر و السلام علیه و علی اخوان المؤمنین.

سید علی علم الهدی بروجردی

سید علی علم الهدی
بروجردی

آیت الله حاج شیخ علی اصغر معصومی

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الله تبارك و تعالى في كتابه الكريم: «وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يُرَى» (نجم/ ۳۹ - ۴۰)

یکی از کارهای پسندیده آن است که طلاب فاضل ارجمند نگذارند یاد و خاطره علما و آیات عظام که ستارگان درخشان و راهنمای امت اسلامی بوده اند، به فراموشی سپرده شود و هم اکنون این کار خیر و با ارزش از فاضل ارجمند جناب آقای علیرضا هوروزی به عنوان صدقه جاریه ماندگار خواهد ماند.

در آیه شریفه خداوند متعال انسان صاحب تلاش و کوشش را مورد مدح قرار داده است و من از جنابعالی تمجید به عمل می آورم که نام علما و آثار آنها را که خورشید درخشان علم و دانش هستند، حفظ و ثبت نموده اید. خداوند بر توفیقات آنجناب بیفزاید.

والسلام علی من اتبع الهدی
علی اصغر معصومی شاهرودی

عمر بن محمد معصومی

پیش گفتار

حوزه‌های علمیه به‌عنوان مراکز نشر معارف اسلامی همواره از جایگاه ارزشمندی برخوردار بوده‌اند. عالمان دینی نیز که از عصر غیبت کبری تاکنون به‌عنوان مرجع دینی و معنوی جامعه معرفی شده‌اند، همواره مورد توجه و حمایت مردم قرار داشته‌اند. اما بسیار دیده شده که شخصیت‌های برجسته‌ای در میان مردم و در گذشته جامعه وجود داشته‌اند که برای مردم و جامعه، شناخته شده نبودند و گمنام می‌ریختند.

بدون شک شناخت عالمان دینی و معرفی آنان به جامعه تأثیر بسزایی در زندگی فردی و اجتماعی مردم دارد که باید مورد توجه قرار گیرد.

به عقیده نگارنده، معرفی بزرگان به جامعه یکی از وظایف اصلی حوزه‌های علمیه و مراکز حوزوی و دانش‌پژوهان آن می‌باشد تا بدین وسیله مبانی صحیح اسلامی به جامعه معرفی شود.

حوزه علمیه خراسان و به‌طور خاص حوزه علمیه مشهد مقدس از دیرباز مورد توجه شیعیان قرار داشته و شخصیت‌های فراوانی تربیت نموده است؛ به‌طوری‌که می‌توان این حوزه را یکی از قدیمی‌ترین حوزه‌های علمیه دانست که فعالیت‌های آن به دوران حضور امام رضا علیه السلام باز می‌گردد^۱ که محدثین فراوانی از محضر آن امام معصوم استفاده می‌کردند.

این حوزه علمیه از زمان تأسیس آن به تدریج با حضور شیعیان در این شهر، گسترش یافت و اندیشوران متعددی در زمینه‌های مختلف پرورش یافتند؛

۱. به همین خاطر است که می‌توان عصر حضور امام رضا علیه السلام را زمان تأسیس حوزه علمیه خراسان دانست.

بزرگانی چون شیخ طوسی، شیخ طبرسی، شیخ حرعاملی، حکیم سبزواری، آخوند خراسانی و دیگر بزرگان که از این حوزه برخاستند و تحولات قابل ملاحظه‌ای در حوزه علمی شیعه بوجود آوردند.

گرچه بررسی تاریخچه و زمان دقیق تأسیس حوزه علمی خراسان نیاز به پژوهشی عمیق و گسترده دارد که در جای خود باید بدان پرداخته شود، اما می‌توان رونق اصلی حوزه علمی خراسان را از قرون دهم (عصر صفویه) به بعد دانست که مذهب رسمی مردم خراسان شیعه شد. البته در قرن یازدهم وضعیت این حوزه متفاوت شد و عالمان و مدرسان معروف در آن به تدریس مشغول شدند. مدارس علمی زیادی در آن تأسیس گردید و طلاب زیادی مشغول به تحصیل شدند. به گونه‌ای که می‌توان قرن یازدهم را مبدأ اهمیت و عظمت حوزه علمی مشهد دانست. خصوصاً در نیمه دوم این قرن، حوزه مشهد از لحاظ کثرت علما و مدرسین در ردیف حوزه‌های مهم شیعه قرار گرفت و طلاب از شهرهای دیگر به آن روی آوردند.^۱

از آن زمان به بعد نیز این حوزه عظیم الشأن خاستگاه شخصیت‌های بزرگ فقهی، اصولی، حدیثی، فلسفی و کلامی بوده است. می‌باشد که حکایت از پویایی و نشاط علمی و فعالیت دائمی این حوزه دارد.

بنابراین شناخت بزرگان حوزه خراسان و اشتیاق با سلوک علمی و عملی آنان، تأثیر فراوانی در سیره علمی و عملی حوزویان و سیرت اخلاقی عموم مردم دارد؛ اما با کمال تأسف تاکنون اثری پیرامون بزرگان حوزه علمی خراسان و معرفی سیره زندگی آنان به‌طور کامل و جامع، منتشر نشده است و نقش برجسته آنان در هدایت معنوی این سرزمین مغفول واقع شده است.

۱. رک: گزارشی از سابقه تاریخی و اوضاع کنونی حوزه علمی مشهد، ص ۲۹-۱۴.

کتاب حاضر برای اولین بار با هدف معرفی علما و بزرگان حوزه علمیه خراسان تدوین شده است که پیش‌بینی می‌شود تا چهار مجلد ادامه یابد.

در نگارش این اثر با توجه به منابع اطلاعاتی موجود، زندگینامه علما ابتدا از معاصرین گردآوری شده و در بسیاری از موارد مورد بازبینی آن بزرگان و بیوت محترم آنان قرار گرفته است تا نسبت به صحت آن اطمینان حاصل شود. در جلدهای بعدی کتاب که اختصاص به علمای متقدم این حوزه دارد، با توجه به محدود بودن منابع موجود، تحقیقات بیشتر و گسترده‌تری صورت گرفته، و ان شاء الله به زودی آماده چاپ قرار خواهد گرفت تا سیره علمی و سلوک رفتاری آنان سرمشق همه طلاب و علاقمندان قرار گیرد.

آنچه در پیش‌رو دارید، جلد اول کتاب «مشاهیر حوزه علمیه خراسان» می‌باشد که به معرفی تعدادی از علمای برجسته حوزه علمیه مشهد مقدس که هم‌اکنون در قید حیات بوده و مستغول به فعالیت‌های علمی و تبلیغی می‌باشند، پرداخته شده است.

در تنظیم زندگینامه علما که بر اساس حروف الفبا مرتب شده است، سعی شده تا به ابعاد مختلف زندگی آنان پرداخته و در ضمن آن، خاطرات و پندهایی از زندگی پربرکت آنان آورده شود.

امید است این مجموعه کتاب که در راستای اهداف پایگاه اطلاع رسانی بصیرت^۱ (سایت خبری علمای مشهد) تألیف شده است، مورد توجه و رضایت

۱. پایگاه اطلاع رسانی بصیرت اولین سایت خبری و اطلاع‌رسانی ویژه علما و بزرگان حوزه علمیه مشهد است که از سال ۱۳۸۴ شمسی با هدف معرفی بزرگان حوزه علمیه مشهد و ارائه اخبار و دیدگاه‌های علمای مشهد و طرح آن‌ها در رسانه‌ها از سوی اینجانب و با همکاری جمعی از طلاب و علاقمندان به عالمان دینی راه‌اندازی شده است. (آدرس سایت:

امام عصر (أرواحنا فداءه) قرار گیرد و زمینه‌ای برای ترویج سیره بزرگان فراهم آید.

در پایان از تمامی کسانی که در تدوین این اثر و همچنین تأسیس پایگاه خبری و اطلاع‌رسانی بصیرت اینجانب را یاری کرده‌اند، به‌خصوص از پدر عالم و فرزانه‌ام حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین حاج شیخ علی نوروزی^۱ که مشوق

۱. ایشان در سال ۱۳۱۹ شمسی در یکی از روستاهای نزدیک مشهد دیده به جهان گشود و پس از گذراندن دوره ابتدایی در مکتب‌خانه، در حدود سال ۱۳۳۵ شمسی برای تحصیل علوم دینی به مشهد مقدس عزیمت کرد و از محضر اساتید برجسته‌ای چون مرحوم ادیب نیشابوری و حضرات آیات مدرس یزدی، شهید هاشمی‌نژاد، میرزا محمد اشکذری، حاج شیخ مجتبی قزوینی، حاج میرزا حسین فقیه هبزواری و وحید خراسانی در دروس سطح و سطوح عالی و تفسیر و معارف کسب فیض نمود. معظم‌له سپس بیش از پانزده سال در دروس خارج فقه و اصول حضرات آیات میلانی، مروارید، میرزا جواد آقا تهرانی، میرزا علی فلسفی و دیگر بزرگان حاضر شد و سالیان متمادی به تدریس دروس ادبیات، منطق، شرح لمعه، معالم، رسائل، مکاسب، معارف و اخلاق پرداخت و در کنار آن به سخنرانی و تبلیغ علوم دینی نیز به‌خصوص در ماه‌های محرم و صفر اشتغال داشت. سخنرانی‌های روشنگرانه وی برعلیه رژیم پهلوی موجب شد تا نام وی در لیست مبارزان آن زمان در شهرانی شاهرود قرار گیرد و پس از مدتی ممنوع‌المنبر و حتی بازداشت شود.

معظم‌له در حدود سال ۱۳۶۰ شمسی به پیشنهاد جمعی از علمای مشهد وارد دستگاه قضایی شد و مدت ۲۵ سال در سمت حاکم شرع در هیئت زمین و اداره اوقاف، ریاست شعبه سوم دادگاه انقلاب و ریاست دادگاه‌های ۱۶ و ۱۸ تجدید نظر استان خراسان به امر قضاوت مشغول بود و همواره بر اجرای قوانین اسلامی و فتاوی مراجع عظام تقلید خاصه مرحوم امام خمینی رحمه‌الله تأکید داشت.

ایشان همچنین در طول بیش از چهل سال تبلیغ، نسبت به تأسیس مسجد و خدمات بهداشتی و رفاهی در روستاهای اطراف مشهد اهتمام فوق‌العاده‌ای ورزید که در جای خود باید بدان پرداخته شود. از خداوند متعال، طول عمر و سلامتی کامل برای ایشان مسئلت می‌نماییم.

اصلی من در ورود به حوزه علمیه و آشنایی با بزرگان بوده است و همچنین مادر عزیز و اخوان فاضل و محترم به‌خصوص جناب آقای دکتر مجتبی نوروزی که پیشنهاد تألیف این کتاب را داده و خود نیز بازبینی و ویرایش نهایی آن را بر عهده داشته است، و همچنین تمامی اساتید و دوستانم که با همکاری و همفکری خود، چه در تهیه زندگینامه و چه در جمع‌آوری تصاویر یاور ما بودند، کمال تشکر و قدردانی دارم.

از آنجایی که هر اثری خالی از لغزش و کاستی نیست، از این‌رو پذیرای پیشنهادات و نظرات تکمیلی همه اساتید محترم و فرهیختگان گرامی هستم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

علیرضا نوروزی - مشهد مقدس

شوال ۱۴۳۲ قمری / تابستان ۱۳۹۰